04 වන පරිච්ඡේදය

තොරතුරු පද්ධති වල ආචාර ධර්මානුකූල සාමාජීය සහ නෛතික පරිසරය

වර්තමාන ලෝකයේ සංඛ්‍යාංක තාක්ෂණය (Digital Technology) ආධාරයෙන් කෙනෙකු තවත් කෙනෙකු හා සම්බන්ධ වීමේ හැකියාව ලැබී ඇත. පෙර අතීතයේ දී මෙන් නොව වර්තමානයේ දී සෑම කෙනකුම අනිත් අය හා සමාජ මාධ්‍ය හරහා සම්බන්ධ වීමට කැමැත්තක් දක්වයි.

4.1 සාමාජීය ජාල සහ සමාජ මාධ්‍ය Social Networks and Social Media

පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළ තාක්ෂණය මගින් අප ආරම්භ කළ ස්ථානයේ සිට බොහෝ දුර රැගෙන ගොස් ඇති අතර මාධ්‍ය යනු සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් වූ වේදිකාවක් ලෙස පෙනෙනු ඇත. ලොව පුරා බොහෝ ප්‍රධාන සිදුවීම් සඳහා සමාජ මාධ්‍ය සහ සමාජ ජාල උපයෝගී කර ගන්නා බව පෙනේ. බොහෝ පුද්ගලයින් සමාජ මාධ්‍ය සහ සමාජ ජාල යනු එක් සංකල්පයක් බව වටහා ගනිමින් මෙම වචන දෙක හුවමාරු වශයෙන් භාවිතා කරන්නට විය. මේ වැරැදි සංකල්ප ගත කිරීමකි. ප්‍රථමයෙන් මෙම සංකල්ප දෙකෙහි වෙනස හඳුනා ගනිමින් ඉදිරි පැහැදිලි කිරීම් සිදු කිරීමට සුදුසු වනු ඇත.

සමාජ මාධ්‍ය සහ සමාජ ජාල සංසන්දනය කිරීම

මෙම සංකල්ප දෙක හුවමාරු වශයෙන් භාවිතා කළ ද ඒ දෙකෙහි වෙනස හඳුනා ගැනීම මෙහිදී සිදු කරමු.

සමාජ මාධ්‍ය

මිනිසුන් විසින් උඩුගත කරනු ලබන බ්ලොග් අඩවියක් වීඩියෝවක් ඉදිරිපත් කිරීමක් සංගීතය බෙදාහැරීමක් ප්‍රවෘත්ති පත්‍රයක් හෝ විද්‍යුත් ග්‍රන්ථයක් වැනි ඒවා සමාජ මාධ්‍ය ලෙස හැඳින්වේ. සමාජ මාධ්‍ය යනු එක පාර්ශවයක සිට බොහෝ පාර්ශවයන්ට සන්නිවේදනය කරන ක්‍රමයක් ලෙස සැළකිය හැකිය. පුද්ගලයින් හට අන්තර්ගතය සඳහා අදහස් දැක්වීමට සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමට හැකි වුවත් අන්තර්ගතයේ හිමිකාරීත්වය එහි මුල් ප්‍රකාශකයා සතුව පවතී.

උදා :

……

සමාජ ජාල

ප්‍රකාශකයා විසින් භාවිත කිරීමට අපේක්ෂිත මාධ්‍ය තීරණය කිරීමෙන් පසු ප්‍රේක්ෂකයන් සමඟ සම්බන්ධ වීම සඳහා ෆෙස්බුක්, ට්විටර්, යූ ටියුබ් වැනි සමාජ ජාල සමග කටයුතු කරනු ලබයි. ව්‍යාපාරයකට හෝ යම් නිෂ්පාදනයකට නිල ෆෙස්බුක් පිටුවක් පැවතීමේ වැදගත්කම වන්නේ ෆෙස්බුක් ජාලයේ සිටින පුද්ගලයින් එහි පළ වන භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ අන්තර්ගතයත් සිය සම්බන්ධතා ජාලය ඔස්සේ බෙදා හැරීමයි ෆේස්බුක් සහ ට්විටර් වෙබ් සබැඳි සටහන් ප්‍රවෘත්ති ඡායාරූප හුවමාරුව බ්ලොග් සටහන් සෘජු පණිවිඩ ප්‍රශ්න සහ අදහස් හරහා අනාගත ප්‍රේක්ෂකයින් සමග සම්බන්ධ වීමට බොහෝ අවස්ථාවන් ලබා දෙයි. අවසානයේ දී linked.in, Pinterest වැනි වෙනත් සමාජ ජාලා වේදිකා සමග සම්බන්ධ වීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇතිවිය හැකිය.

සමාජ ජාල සඳහා උදාහරණ.

……
……
……
……

සමාජ ජාලකරණය යනු නියැලීම සම්බන්ධ සියල්ලයි - සබඳතා නිර්මාණය කිරීම අන් අය සමග සන්නිවේදනය කිරීම අනුගාමිකයන් සමඟ සබඳතා ගොඩනැගීම සහ මාර්ගගත ප්‍රේක්ෂකයන් සමඟ සම්බන්ධ වීම එම නියැලීමේ සමාජ ජාල සමග කතා කිරීම තරමටම සවන් දීම ද වැදගත් වේ.

සමාජ ජාල කරණයේ අරමුණු සහ උපාය මාර්ග - සමාජ ජාලකරණයේ ඉලක්කය වන්නේ අන්තර් ක්‍රියා කිරීම සංවාද කිරීම සහ සංවාද නිර්මාණය කිරීමයි. සංවාද සෙවීම නව සංවාද ආරම්භ කිරීම සහ සම්බන්ධ වීමට නව ක්‍රම සොයා ගැනීම සඳහා එය පහසුකම් සපයයි. සමාජ ජාල හරහා සබඳතා ගොඩනඟා ගැනීමට මෙන්ම ව්‍යාපාර සමඟ අනුගමනය කිරීමට යම් කිසි කාලයක් ගත වේ. සමාජ ජාල වලදී මිනිසුන් ස්වභාවයෙන්ම ආකර්ෂණය කරන්නේ සාපේක්ෂ යයි හැගෙන සහ තමා හා සමාන අත්දැකීම් මෙන්ම උනන්දුවක් ඇති පුද්ගලයින් වෙතය. සබඳතා ඇති කිරීම සඳහා ආයෝජනය කිරීමෙන් පක්ෂපාතී අනුගාමිකයින් ගොඩනගා ගැනීමට හැකිවේ.

එක් අතකට යූටියුබ් යනු වීඩියෝ සඳහා වන මෙවලමක් වන අතර එය සමාජ මාධ්‍යයක් ද වේ. වෙනත් සගයන් සමග කතාබස් කිරීම comments වැනි සේවාවන් මත සිදුකළ හැකිය. එය සමාජ ජාලකරණය යයි. සමස්ත සමාජ මාධ්‍ය උපාය මාර්ග සඳහා එම වේදිකා දෙකම කටයුතු කරයි. සංඛ්‍යාංකන උපායමාර්ග Digital strategy සංවර්ධනය කිරීම සහ අනුගාමිකයින් ගොඩනගා ගැනීමේදී සමාජ ජාලා තුළ නිර්මාණය කළ යුතු හා භාවිතා කලයුතු මාධ්‍ය කුමක්දැයි තීරණය කිරීම ඉතාමත් වැදගත් වේ ඒ අනුව යමෙකුට ඔහු හෝ ඇය සන්නාම කළ හැක.

4.2 පුද්ගල භාවිතය සඳහා ඇති සේවාවන් සහ ඒවායේ ගති ලක්ෂණ

සමාජ මාධ්‍ය හා සමාජ ජාලා ක්ෂේත්‍රය සැලකිය යුතු වේගයකින් අඛණ්ඩව වර්ධනය වෙමින් හා වෙනස් වෙමින් පවතී. පවත්නා නාලිකා සහ මෙවලම් ගණන මෙන් ම මිනිසුන්ට ඕනෑම විනයක් යටතේ සටහන් තැබිය හැකි අවිධිමත් වෙබ්පිටු හෙවත් බ්ලොග්කරණය හා ක්ෂණික කෙටි පණිවිඩ අතර පරතරය පුරවාලන මයික්‍රෝ බ්ලොගින් මගින් (යමෙකුට දැනට කරන කාර්යය කුමක් ද යන්න පිළිබඳ වෙබ් අඩවියක කෙටි පණිවිඩයක් තැබීමට ඉඩකඩ සැලසීම) සමාජ මාධ්‍ය වල නියැලී සිටින සහ භාවිතා කරන පුද්ගලයන්ගේ සංඛ්‍යාව ද ඉහළ යමින් පවතී.

මිතුරන් සහ ආදරණීයයන් සමග ක්ෂණිකව සම්බන්ධ සම්බන්ධ වීමට ඇති හැකියාව සමාජ මාධ්‍ය වල විශාල ජයග්‍රහණයකි. සිය ජීවිතයේ සිත්ගන්නා සුලු සහ විශේෂ ප්‍රවෘත්ති මෙන්ම පින්තූර සහ වීඩියෝ ආදිය බෙදා හදා ගැනීමේ හැකියාව පරිශීලකයන්ට ලබා දී ඇත. තවත් අතකින් පරිශීලකයෙකුට ඔවුන්ගේ දවස පිළිබඳ තොරතුරු බෙදා ගැනීමට, මූලිකවම පරිශීලකයන්ට ඔවුන්ට කැමති දේ ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ ඕනෑම දෙයක් බෙදා ගැනීමට හැකියාව ලැබී ඇත. අවශ්‍ය නම් කෙනෙකුට ඔවුන්ගේ හැඟීම් සහ මානසික ආතතිය ද ප්‍රකාශ කළ හැකිය. වෙහෙසකාරී දෛනික කටයුතු වලින් පසු පුද්ගලයකුට යම් ආශ්වාදයක් ලබා ගැනීම සඳහා එය එක් මාර්ගයකි.

සැතපුම් ගණන් දුර වෙන්ව වාසය කරන පවුල් සඳහා දුරගමන් කිරීම හෝ දුරකතන ඇමතුම් භාවිතයකින් තොරව ඔවුන් සිය ජීවිතයේ කොටසක් ලෙස දැනීමට ඉඩ අවකාශ මේ මඟින් සලසා ඇත. මෙවැනි අරමුණක් සඳහා වඩාත්ම සුදුසු සමාජජාලා වේදිකාව ෆේස්බුක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. මෙම විශේෂිත වෙබ් අඩවිය මගින් තත්ත්වයන්, ඡායාරූප, වීඩියෝ සහ තවත් බොහෝ දේ ඒකාබද්ධ කරමින් අන් අය සමග සිය ජීවිතය බෙදා ගැනීමට ප්‍රශස්ත ම වෙබ් අඩවිය බවට පත්වී ඇත.

4.3 වෘත්තිකයන් සඳහා පවත්නා සේවාවන් සහ ඒවායේ ගති ලක්ෂණ.

…………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………………

මුලින්ම ඔබ සිදුකල යුත්තේ ඔබ සඳහා පැතිකඩක් නිර්මාණය කරගැනීමයි. ඉන්පසු වෙබ් අඩවියේ සිටින මිලියන සංඛ්‍යාත පරිශීලකයන් අතර සිටීමට ඔබට හැකි වේ.

Linkedin.com මෙන්ම අනියම් ක්‍රමයකින් වෘත්තිය ජාලයක් නිර්මාණය කරමින් සම්බන්ධ වීමට හැකියාවක් ඇති සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස **twitter** හඳුන්වාදිය හැකිය. යමෙකු රැකියාවක් සොයන්නේ නම් ඔවුන්ට twitter ගිණුමක් සකසා ඒ හරහා එම කාර්යයන් සිදු කිරීම ආරම්භ කළ හැකිය. එපමණක් නොව ප්‍රකාශිත පණිවිඩ වෘත්තීමය වන බවත් තොරතුරු වශයෙන් අදාළ සහ රසවත් වන බවටත් වගබලා ගත යුතුය. මෙම හැසිරීම වඩාත් හොඳ උපස්ථිතියක් ලබාගැනීමට මෙන්ම බොහෝ දෙනාගේ අවධානයට ලක් වීමට උපකාරී වේ.

ඉහත දක්වා ඇත්තේ සමාජ මාධ්‍ය අපගේ වෘත්තීය සහ පෞද්ගලික ජීවිතයට වැදගත් විය හැකි ආකාර කිහිපයක් පමණි. මෙම වෙබ් අඩවි මගින් ඉක්මනින් සහ පහසුවෙන් තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීමටත් මිතුරන් සහ පවුලේ අය සමග සම්බන්ධව තොරතුරු එක්රැස් කිරීමටත් අවශ්‍ය තාවය අනුව තොරතුරු සොයන පාර්ශ්වයකට ලබාදීමටත් හැකියාවක් සලසා දී ඇත. සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය වැඩි වන තරමට එය රට පුරා හෝ ලෝකය පුරා සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමට උපකාරී වේ.

4.4 පුද්ගලයින්, සමාජය සහ ව්‍යාපාර කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍යයන්හි යහපත් බලපෑම

වර්තමාන ලෝකයේ සෑම කෙනෙකුටම තම නිෂ්පාදන අලෙවිකරණය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය වේදිකාවක් තෝරා ගන්නේ එසේ සිදුකිරීමට එය වඩාත්ම සුදුසු හා බලවත් ම වේදිකාවක් බවට පත් වී ඇති බැවිනි. මෙමගින් ආයෝජනය මත ප්‍රතිලාභ විශාල වශයෙන් ලැබෙන අතර ඉහළ සන්නාම නිරාවරණයක් ද සිදුකරනු ලබයි.

ලෝකයේ සමස්ත ජනගහනයෙන් බිලියන 3ක පමණ ජනගහනයක් සමාජ මාධ්‍ය භාවිතා කරයි. එයට හේතුව සමාජ මාධ්‍ය මගින් ව්‍යාපාර වලට ඔවුන්ගේ සන්නාම ප්‍රවර්ධනයටත් භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රවර්ධනය ටත් විශාල අවස්ථාවක් විවෘත කර ඇති බැවිනි. ඕනෑම ආකාරයක ව්‍යාපාරයකට සමාජ මාධ්‍ය වල වාසිදායක බලපෑම් රාශියක් ඇත. මහජනතාවට ද ව්‍යාපාර මගින් සපයනු ලබන විවිධ වර්ගයේ සන්නාම සහ සේවාවන් පිළිබඳව දැන ගැනීමේ ඉඩකඩ සැලසේ.

සමාගමකට උනන්දුවක් දක්වන පුද්ගලයින් හා සම්බන්ධ වීම සඳහා ඇති වඩාත් ඵලදායී ම ක්‍රමය ද මෙයයි. සමාජ මාධ්‍ය තුළ එක ටිකියක් (click) මගින් සියලු අපේක්ෂාවන් භාවිතය සඳහා ලබාගත හැකිය. පුද්ගලයින්ගේ ආගම හෝ ජන විකාශනාත්මක වර්ගය කුමක් වුවද එය නොසලකා සමාජ මාධ්‍ය සෑමවිටම ඉලක්කගත ප්‍රේක්ෂකයන් සමඟ ගනුදෙනු ආරක්ෂා කරගැනීමට සහ පුනර්ජීවනය කිරීමට සහයෝගය ලබා දෙයි.

සමාජ මාධ්‍ය මගින් පවුලේ අය, හිත මිතුරන් සහ ව්‍යාපාරික පුද්ගලයන් සමග සම්බන්ධතාවයන් වඩාත් පහසු කර ඇත. එ පමණක් නොව බොහෝ ඉහළ පෙළේ සමාගම් සිය ප්‍රේක්ෂකයින් වෙත සෘජුවම ප්‍රවේශ වීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය වල පහසුකම් භාවිතා කරනු ලබයි.

උදාහරණයක් ලෙස වෘත්තිය ප්‍රගමනය සඳහා උපකාර කරනු ලබන අධිකාරීන් සමග ගනුදෙනු කිරීමේ හැකියාව සහ පහසුකම linkedin.com මගින් සිය පරිශීලකයන්ට ලබා දී ඇත.

ව්‍යාපාර සඳහා සමාජ මාධ්‍යන්හි යහපත් බලපෑම්

1. ……………………………………………………………………………………………………
2. ……………………………………………………………………………………………………
3. ……………………………………………………………………………………………………
4. ……………………………………………………………………………………………………

5. ……………………………………………………………………………………………………
6. ……………………………………………………………………………………………………
7. ……………………………………………………………………………………………………
8. ……………………………………………………………………………………………………

4.5 පුද්ගලයින් සහ සමාජය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍ය සහ සමාජ ජාලාවල සෘණාත්මක බලපෑම්

පුද්ගලයින් එකිනෙකා හා අන්තර් ක්‍රියාකාරී වන ආකාරය සමාජ මාධ්‍ය සහ සමාජ ජාලා මගින් සදාකාලිකවම වෙනස්කම් වලට භාජනය කර ඇත. සමාජජාලා මුලින්ම පැවතුණේ අදට ද භාවිතයේ පවතින විද්‍යුත් තැපෑල ලෙස හඳුන්වන නව සොයා ගැනීමක් ලෙසිනි. දැන් සමාජ ජාලකරණයට කතා ඡායාරූප බෙදා ගැනීම ඇතුළත් වන අතර අන් අය සමඟ සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා යෙදුම් භාවිතා කිරීම මෙන්ම පණිවිඩ යැවීම ද ඇතුළත් වේ.

මේ සියල්ල මෙන්ම සමාජ ජාලකරණයේ අවාසි ද පවතී.

සමාජ ජාලකරණයේ අවාසි

සයිබර් හිරිහැර කිරීම - Cyber Bulling

සමහර අවස්ථාවලදී මාර්ගගත සමාජ කෲරත්වය හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික හිරිහැරකිරීම ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. කණ්ඩායමක් හෝ පුද්ගලයෙකු විසින් හිතාමතා සිදුකරන ආක්‍රමණශීලී ක්‍රියාවලියක් ලෙස මෙය අර්ථ දක්වා ඇති අතර විද්‍යුත් සම්බන්ධතා භාවිතා කරමින් මිනිසෙකුට හෝ තමාට පහසුවෙන් ආරක්ෂා විය නොහැකි පරිදි පුද්ගලයෙකුට එරෙහිව කාලයත් සමඟ නැවත නැවතත් මෙය සිදුවෙමින් පවතී.

වාර්තාවන්ට අනුව පසුගිය යුගයේ දී සයිබර් හිරිහැර වින්දිතයන් බවට පත්වූයේ දරුවන්ය. ඕනෑම අයෙකුට ව්‍යාජ ගිණුමක් නිර්මාණය කර සොයාගත නොහැකි පරිදි ඕනෑම දෙයක් කිරීමට හැකියාවක් පවතින බැවින් අන්තර්ජාලය හරහා හිරිහැර කිරීම වඩාත් පහසු වී ඇත. සමාජයේ අසහනය හා අවුල් සහගත තත්ත්වයන් ඇති කිරීම සඳහා තර්ජන බිය වැද්දවීම පණිවුඩ සහ කටකතා ජනතාව වෙත යැවිය හැකිය.

සැසීම් Hacking

සැසීම යනු පද්ධතියක ඇති දුර්වලතාව හෝ අඩුපාඩුකම් හදුනාගනිමින් පුද්ගලික තොරතුරු වලට අනවසරයෙන් ප්‍රවේශවීමේ ක්‍රියාවලියයි. මෙම ක්‍රියාදාමය මගින් පොදුවේ පුද්ගලයෙකුගේ පෞද්ගලිකත්වය සහ රහස්‍ය තොරතුරු උල්ලංඝනය කරනු ලබයි. එබැවින් සැසීම යනු අනවසර ප්‍රවේශය ලෙස ද හඳුනාගත හැකි ය. පුද්ගලික දත්ත සහ පෞද්ගලිකත්වයට පහසුවෙන් සැසීමට ලක්කොට අන්තර්ජාලය හරහා බෙදා හැරිය හැකිය. ඔවුන්ට මූල්‍ය අලාභ මෙන්ම පෞද්ගලික ජීවිතය ද පාඩු කළ හැකියි. ඕනෑම කෙනෙකුට ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික ගිණුමට ප්‍රවේශ වී පාඩු ඇති කළ හැකි ක්‍රමයක් ලෙස අනන්‍යතා සොරකම හදුනාගත හැකිය. පසුගිය කාල පරිච්ඡේදයේ දී පුද්ගලික twitter සහ ෆේස්බුක් ගිණුම් සඳහා අනවශ්‍ය ප්‍රවේශය සිදු වූ අතර එසේ සිදුකරන ලද හැකර් වරුන් විසින් අදාළ පුද්ගලයාගේ පෞද්ගලික ජීවිතයට බලපෑම් කරන ආකාරයේ පළ කිරීම් සිදු කර ඇත. මෙය සමාජ ජාලවල ඉතාමත් භයංකර අවාසිදායක තත්ත්වයක් වන නිසා මෙවැනි සිදුවීම් වළකින පරිදි පුද්ගලයන් සිය ගිණුම් වඩාත් ආරක්ෂිතව පවත්වා ගැනීම වැදගත් වේ.

ඇබ්බැහි වීම

සමාජ මාධ්‍ය කෙරෙහි ඇබ්බැහි වීම ඉතාමත් නරක ප්‍රවණතාවක් වන අතර එය පුද්ගලයාගේ පෞද්ගලික ජීවිතය සඳහා බාධාවකි. සමාජ මාධ්‍ය කෙරෙහි වැඩි ඇබ්බැහි වීමක් ක් දක්වන්නෙ නව යෞවනයින් ය. ඔවුන් ඉතාමත් දැඩි ලෙස සමාජ මාධ්‍ය තුළ හැසිරෙන අතර ඒ නිසාම ඔවුන් සාමාන්‍ය සමාජයෙන් ඈත් කර තබනු ලබයි. එමගින් ඵලදායි කාර්‍යන් සිදු කිරීම සඳහා පවතින කාලය විනාශ වී යයි.

කීර්තිය නැතිවීම

අසත්‍ය කතාවක් නිර්මාණය කිරීමෙන් සහ සමාජ මාධ්‍ය පුරා පැතිර වීමෙන් යමෙකුගේ කීර්තිය පහසුවෙන් හානි කළ හැකිය. මෙලෙස සමාජ මාධ්‍ය හරහා කීර්තිනාමයට හානි වීමෙන් ව්‍යාපාරවලටද පාඩු විය හැකිය.

4.6 හරිත පරිඝණක කරණය යනු කුමක්ද ?

හරිත පරිගණක නැතහොත් හරිත පරිගණනය යනු පරිගණක සහ ඒවායේ සම්පත් පාරිසරික වශයෙන් වගකීම් සහිතව සහ පරිසර හිතකාමී ලෙස භාවිතා කිරීමයි. පුළුල් අර්ථයකින් ගත් කළ එය පාරිසරික බලපෑම අවම කරන අයුරින් පරිගණක උපාංග සැලසුම් කිරීම, නිෂ්පාදනය කිරීම, ඉංජිනේරුකරණය කිරීම, භාවිතා කිරීම සහ බැහැර කිරීම යන ක්‍රියාවලිය ලෙස හැඳින්විය හැකිය. බලශක්තිය කාර්යක්ෂමව සැලසුම්කරණ ඒකක සේවා සැපයුම් සහ පර්යන්ත ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙන්ම සම්පත් පරිභෝජනය අඩු කිරීම සහ විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය නිසි ලෙස බැහැර කිරීම වැනි ක්‍රියා ක්‍රියාකාරකම් ඒ අතර වේ.

එක්සත් ජනපදයේ හරිත පරිගණනය සඳහා වූ මුල්ම පියවර වූයේ energy star නමින් හැඳින්වෙන ස්වේච්ඡා ලේබල් කිරීමේ වැඩසටහනයි. සියලු වර්ගවල දෘඩාංග වල බලශක්ති කාර්යක්ෂම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා 1992 වර්ෂයේදී පරිසර ආරක්ෂණ ඒජන්සිය මගින් එය සංකල්පයක් බවට පත් කරන ලදී. Energy star label සාමාන්‍යයෙන් නෝට්බුක් පරිගණක සහ සංදර්ශක වල සාමාන්‍ය දසුනක් බවට පත්විය. යුරෝපය සහ ආසියාව ද එම වැඩසටහන ක්‍රියාවට නංවා ඇත.

පරිගණකයේ පාරිසරික බලපෑම් පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතු යොමු කළ යුතු ආකාරය පහත පරිදි වේ .

1. හරිත භාවිතය

පරිගණකය සහ වෙනත් තොරතුරු පද්ධති වල බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කිරීම මෙන්ම ඒවා පරිසරය හිතකාමී ලෙස භාවිතා කිරීම.

2. හරිත බැහැර කිරීම

පැරණි පරිගණක අලුත්වැඩියා කිරීම සහ නැවත භාවිතා කිරීම සහ ඉවත ලන පරිගණක සහ වෙනත් ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ ප්‍රතිශක්තිකරණය කිරීම.

3. හරිත සැලසුම් කිරීම

බලශක්ති කාර්යක්ෂමව හා පරිසර හිතකාමී සංචරක, පරිගණක, සේවා සේවාදායක සහ සිසිලන උපකරණ සැලසුම් කිරීම

4. හරිත නිෂ්පාදන

පරිසරයට කිසිදු බලපෑමක් නැති හෝ අවම බලපෑමක් ඇති ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග පරිගණක සහ වෙනත් ආශ්‍රිත උප පද්ධතියෙන් නිෂ්පාදනය කිරීම.

ගෝලීය පරිසරයක සිදුවන අහිතකර බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා පරිගණක පරිශීලකයන් සහ වෙනත් ව්‍යාපාරවල ඒ ආශ්‍රිත පුරුදු වෙනස් කළ හැකිය.

පහත දැක්වෙනුයේ ඒ සඳහා ගත හැකි ගත හැකි පියවර කිහිපයකි

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

හරිත තොරතුරු තාක්ෂණයේ වාසි

පහත දැක්වෙනුයේ හරිත තොරතුරු තාක්ෂණයෙහි වාසි කිහිපයකි

1. පාරිසරික ගැටලු වලට විසඳුම් ලබා දෙන නිෂ්පාදන හා සේවාවන් නිෂ්පාදනය කිරීමේ තාක්ෂණය හා දැක්ම සහිත ව්‍යවසායන් තරගකාරී වටපිටාවක් භුක්ති විඳින බැවින් බොහෝ ගනුදෙනුකරුවන් මිලදී ගැනීම, බදු දීම, හෝ බාහිර ලබා ගැනීමේ තීරණ ගැනීමේ හෝ සේවා සපයන්නන්ගේ පාරිසරික වාර්තා සහ මුලපිරීම් සලකා බැලීම අරඹා ඇත.

2. පරිසරය පිළිබඳ රජයේ ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරන විට සහ දැඩි පරිභ්‍රමයක් අනුගමනය කරමින් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරන විට සංවිධාන අඩු බලශක්ති පිරිවැයකට මුහුණ දෙන අතර රාජ්‍ය බදු වලින් පවා විශාල මුදලක් ඉතිරි කරයි .

3. ආයෝජකයින් සහ පාරිභෝගිකයන් සමාගම්වලින් ඔවුන්ගේ කාබන් භාවිතය මෙන්ම පාරිසරික මුලපිරීම් හා ජයග්‍රහණය සම්බන්ධයෙන් වැඩි අනාවරණයන් ඉල්ලා සිටීමට පටන් ගෙන ඇති අතර ඔවුන් විසින් නිර්මාණය කරන පාරසරික ගැටලු වලට දුර්වල ලෙස විසඳුම් ලබාදෙන සමාගම් වල කොටස් මිල ගනන් අඩු කිරීමට ද පටන් ගෙන ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බොහෝ ව්‍යාපාර ඔවුන්ගේ පාරිසරික සාක්ෂි පත්‍ර පෙන්වීමට පටන් ගෙන තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස කාබන් අනාවරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යනු ගෝලීය සමාගම් විසින් ඔවුන්ගේ කාබන් විමෝචනය අනාවරණය කරන ලෙස ඉල්ලා සිටින මෑතකාලීන පියවරකි.

හරිත පරිගණනය සඳහා අනුගත වීම

හරිත පරිගණනය සඳහා අනුගත වීමේ දී පුද්ගල පරිගණක සේම දත්ත මධ්‍යස්ථාන කෙරෙහි පහත සඳහන් සාධක බලපෑම් කරනු ලබයි.

අන්තර්ජාලයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනය

මිනිසුන් වැඩි වැඩියෙන් විද්‍යුත් දත්ත මත රඳා පවතී. අන්තර්ජාලය පදනම් කරගත් සන්නිවේදනයන් සහ මාධ්‍යන්, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලියෙන් සහ යෙදවුම් පරිගණකගත කිරීම, වාර්තා තබා ගැනීම සඳහා නෛතික අවශ්‍යතාවයන් සහ ආපදා ප්‍රතිසාධනය සඳහා ශීඝ්‍ර අනුගත වීමක් දක්නට ඇත. මේ සියල්ල දත්ත මධ්‍යස්ථාන වල ප්‍රමාණය හා සංඛ්‍යාව වේගයෙන් වර්ධනය වීමට හේතු සාධක වී ඇත. පුද්ගල මට්ටමේ වීඩියෝ සහ සංගීත බාගත කිරීම් වලදී මාර්ගගත ක්‍රීඩා, සමාජ ජාලා වෙබ් අඩවි නැරඹීම සහ අන්තර්ජාල ප්‍රොටෝකෝලය ඔස්සේ ඇමතුම් ලබා ගැනීම ප්‍රධාන ධාවකයන් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ ද වැඩි වශයෙන් අන්තර්ජාලය භාවිත කරයි. අන්තර්ජාල භාවිතය වාර්ෂිකව සියයට දහයට වඩා වැඩි වෙමින් පවතී.

උපකරණ බල ඝනත්වය වැඩි කිරීම

සේවා සැපයුම් පරිගණකවල වැඩිදියුණු කළ ක්ෂුද්‍ර සකසන මගින් සමහර අවස්ථා වලදී ක්ෂුද්‍ර සකසන සඳහා අඩු බලශක්ති පරිභෝජනයක් සහිතව ඉහළ කාර්ය සාධනයක් ලබාදී ඇතත් වැඩි මතක ධාරිතාවක් සහ ඉහළ කාර්ය සාධනයක් සහිත වැඩි බලශක්තියක් අවශ්‍ය සකසනයන් සමග වැඩි ප්‍රමාණයක් සේවා සැපයුම් ස්ථාපනය කර ඇති බැවින් සමස්ත සේවා සැපයුම් බලශක්ති පරිභෝජනය ඉහළ ගොස් ඇත. බොහෝ සේවාදායකයන් ස්ථාපනය කර ඇති අවස්ථාවක ඒ සඳහා වැඩි වැඩි ඉඩකඩ ක් ද අවශ්‍ය වේ. එකම ආකාරයෙන් සේවා සැපයුම් පරිගණක වැඩි ප්‍රමාණයක් ඇසිරීම සඳහා සේවා සැපයුම් පරිගණක යන්ත්‍ර වල සැකැස්මද කුඩා වෙමින් පවතින අතර ඉහත වර්ගයේ සේවා සැපයුම් පරිගණක භාවිතය මගින් ඉඩකඩ භාවිතය 70% කින් පමණ සංකෝචනය කළ හැකිය. ඇසුරුම් ඝනත්වයේ මෙම වැඩි වීම දත්ත මධ්‍යස්ථානවල බල ඝනත්වය විශාල වැඩි වීම සමග සංසන්දනය වේ . 1996 දී වර්ග අඩියකට වොට් 300 සිට 2010 දී වර්ග අඩියකට වොට් 4,000 දක්වා සියයට දස ගුණයකින් වැඩි වී ඇත

සිසිලන අවශ්‍යතාවයන්ගේ වැඩිවීම

සේවා සැපයුම් වල ඝනත්වය වැඩිවීම දත්ත මධ්‍යස්ථානය හා තාප ඝනත්වයේ ආශ්‍රිත වැඩිවීමට හේතු වී තිබේ. භාවිතා කරනු ලබන සෑම වොට් එකක් සඳහාම සේවා සැපයුමට වොට් එකේ සිට 1.5 දක්වා සිසිලන අවශ්‍යතාවයක් වේ. දත්ත මධ්‍යස්ථානවල සේවා සැපයුම් ඝනත්වය වැඩි වන විට සිසිලන බලයේ අනුපාතය සේවා සැපයුම් බල අවශ්‍යතාවය අතර අනුපාතය තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇත.

බලශක්ති පිරිවැය ඉහළ යාම

බලය සහ සිසිලනය සඳහා දත්ත මධ්‍යස්ථාන වල වියදම සේවා සැපයුමේ ඵල සහිත ජීව කාලයට වඩා උපකරණ සඳහා ඉක්මවා යා හැකිය. උපකරණ වියදම සඳහා විදුලිය හා සිසිලන වියදම් අනුපාතය වසර 2000 දී 0.1 සිට 2010 දී එය 1 දක්වා ද ඉහළ ගොස් ඇත. දත්ත මධ්‍යස්ථාන සහ සේවා සැපයුම් වල සංඛ්‍යාව ඉහළ යාමත් සමග දත්ත මධ්‍යස්ථාන බලය සහ සිසිලන සඳහා බලශක්ති පිරිවැය අඛණ්ඩව ඉහළ යනු ඇත.

බලශක්ති සැපයුම සහ ප්‍රවේශ සීමා කිරීම

සමහර ජනාකීර්ණ නාගරික ප්‍රදේශවල උපයෝගීතා බල සැපයුම් අවශ්‍ය ධාරිතාවයෙන් යුතු අතර නව දත්ත මධ්‍යස්ථාන සඳහා විදුලිය කිසිදු මිලකට ලබාගත නොහැකි තත්ත්වයක පවතී.

උදාහරණයක් ලෙස විශාල දත්ත මධ්‍යස්ථාන අවශ්‍යතාවක් ඇති Google Microsoft සහ Yahoo වැනි   සමාගම්වලට ප්‍රධාන ඇමරිකානු නගර වල කිසිදු මිලකට විදුලිය සොයා ගැනීමට නොහැකි වනු ඇත. එම නිසා ඔවුන් කොළොම්බියා ගඟ අසල පැසිෆික් වයඹ දෙසින් නව දත්ත මධ්‍යස්ථානය කර ඇති අතර එහිදී ඔවුන්ට අඩු වියදමින් ජල විදුලි බලයට සෘජුවම පිවිසිය හැකි අතර ඔවුන් මිල අධික විදුලි ජාලය මත රඳා නොපවතින බැවින් මෙය ඔවුන්ට ප්‍රතිලාභ දායී බව ඔප්පු වී තිබේ.

අඩු සේවා සේවාදායක උපයෝගිතා අනුපාත

බලශක්ති භාවිතය සම්බන්ධයෙන් දත්ත මධ්‍යස්ථාන කාර්යක්ෂමතාව ප්‍රධාන ගැටලුවකි. විශාල දත්ත මධ්‍යස්ථාන සඳහා සේවා සැපයුම් උපයෝගිතා අනුපාතය server utilization rate සාමාන්‍යයෙන් සියයට 5-10 කි. අඩු සේවා සැපයුම් උපයෝජනය යනු සමාගම බලශක්තිය, නඩත්තුව, මෙහෙයුම් සහය සඳහා අධික ලෙස මුදල් ගෙවන අතර පරිගණක ධාරිතාවයෙන් සුළු ප්‍රතිශතයක් පමණ භාවිතා වේ.

තොරතුරු තාක්ෂණය පරිසරයට බලපාන ආකාරය පිළිබඳව දැනුවත්භාවය වර්ධනය කිරීම .

කාබන් විමෝචනය බලශක්ති භාවිතයට ඍජුවම සමානුපාතික වේ. 2010 දී ලොව පුරා සේවා සැපයුම් පරිගණක මිලියන හතළිස් හතරක් පමණ සමස්ත විදුලි බල ශක්තියෙන් සියයට 0.5 ක් පරිභෝජනය කළහ. එක්සත් ජනපදයේ දත්ත මධ්‍යස්ථාන සමස්ත විදුලියෙන් සියයට එකකට වඩා භාවිතා කරයි. ඔවුන්ගේ සාමූහික වාර්ෂික කාබන් විමෝචනය CO_2 මෙට්‍රික් මෙගාටොන් අසූවක් වන අතර නෙදර්ලන්තයේ සහ ආජන්ටිනාවේ කාබන් විමෝචන ප්‍රමාණය ට ළඟා වෙමින් පවතී . මෙහෙයුම් වලින් කාබන් විමෝචනය 2020 වන විට වසරකට සියයට 11 ට වඩා මෙට්‍රික් මෙගා ටොන් 340 දක්වා වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මීට අමතරව, තොරතුරු තාක්ෂණික උපකරණ නිෂ්පාදනය කිරීමේ කාබන් විමෝචනය බොහෝ දුරට තොරතුරු තාක්ෂණ සංවිධානය විසින් ගණනය කරනු නොලබයි.

4.7 විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය සහ එහි පාරිසරික බලපෑම

සෑම වසරකම ටොන් ගණනින් (සෑම වසරකම ගෝලීය වශයෙන් විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය මෙට්‍රික් ටොන් 50කට වඩා උත්පාදනය වේ) විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය නිපදවන අතර ඒවා බැහැර කිරීම විශාල ගැටලුවක් වී ඇත. විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය පිරිපහදු කිරීම හා පිරිසැකසුම් කිරීම මිල අධික කාර්යයක් වන අතර ඒ සඳහා ඉඩකඩ ලබා ගැනීම විශාල අභියෝගයක් බවට පත්වී ඇත. කම්කරුවන් විසින් හසුරුවනු ලබන සහ අනාරක්ෂිතව නාගරික අංගන වලට බැහැර කරනු ලබන අපද්‍රව්‍ය විෂ සහිත වීම නිසා ගැටලුව තවත් සංකීර්ණ වී ඇත. අවිධිමත් අංශ විසින් එවැනි අපද්‍රව්‍ය හැසිරවීම ප්‍රධාන නගරවලින් බැහැරව සිදුවන අතර රජයේ එතරම් සහයෝගයක් එයට නොලැබේ. ඊයම් සහ රසදිය දිරාපත් වීමට බොහෝ කාලයක් ගත වන අතර එයට නිරාවරණය වන පුද්ගලයින්ට දිගුකාලීනව ආපසු හැරවිය නොහැකි සෞඛ්‍යමය බලපෑම් ඇතිවේ. විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය බොහෝමයක් ඉඩම් ගොඩ කිරීමට දමනු ලබන අතර ඊයම් වැනි ලෝහ පසෙහි ස්වභාවයට හානි කරයි . ඉඩම් හිඟය හේතුවෙන් නව බැහැරලීමේ අංගන ලබාගැනීමට ඇති ඉඩකඩ සීමිතය. එබැවින් පවතින අංගන එවැනි අපද්‍රව්‍ය වලින් පිරී ඉතිරී යයි. නිපදවන රසායනික ද්‍රව්‍ය ජෛව අවක්‍රමණයට ලක් නොවන අතර ඒවා දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පරිසරයේ පවතින අතර එමගින් නිරාවරණ අවදානම වැඩිවේ. රන් සහ වෙනත් වටිනා ලෝහ ලබා ගැනීම සඳහා විවෘත ගොඩබිමක විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය දහනය කිරීමෙන් නිපදවන දුමාරයෙන් සියුම් අංශු ද්‍රව්‍ය නිපදවන අතර විශේෂයෙන් ළමයින්ට හෘදවාහිනී හා පෙනහළු ආශ්‍රිත ගැටලු ඇති කරයි. විෂ අංශු පාංශු බෝග ආහාර මාර්ගයට ඇතුළුව ආහාර දාමයට ඇතුළත් වන අතර මිනිසුන්ට සහ සතුන්ට බලපෑම් ඇති වේ. පරිගණක මවුපුවරු වල අසාමාන්‍ය ලෙස රසදිය ඇති අතර නුසුදුසු ලෙස බැහැර කිරීම චර්ම හා ශ්වසන රෝග ඇති කරයි. ඊයම් සමග අපවිත්‍ර වූ පානීය ජලය මධ්‍යම හා ස්නායු පද්ධතියට බලපාන අතර මොළයේ වර්ධනය දුර්වල වීමට, වාමන රෝගයට ශ්‍රවණාබාධිත සහ රුධිර සෛලවල ක්‍රියාකාරිත්වය අඩපණ වීමට හේතු වේ. මව් පරිපථ පුවරු දහනය කිරීමෙන් ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිපදවන පිටාරය ශ්වාස කිරීම පෙනහළු පිළිකා වලට හේතු වෙයි. එය චර්ම රෝග සඳහා ද හේතු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික නීති රෙගුලාසි සහ ප්‍රමිතීන්

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික හා උපකරණ ආනයනය ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අපද්‍රව්‍ය විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ (waste electrical and electronic equipment - WEEE) ජල ප්‍රමාණයක් ජනනය වේ. WEEE තවමත් ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන නොමැති අතර මේ වන විට ඉලෙක්ට්‍රෝනික අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය කිරීමේ ගැටලුවකට මේ රට ද මුහුණ දී සිටී .

විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ ආයතනික ව්‍යුහය

- **පරිසර හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති අමාත්‍යාංශය**

ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති අමාත්‍යාංශය යනු රටේ පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා නම් කරන ලද අමාත්‍යාංශයයි. මෙය යටතේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ද ඇතුළුව ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වගකිව යුතු ආයතන හයක් ඇත.

- **මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය**

සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේදී පාරිසරික සළකා බැලීම් ඒකාබද්ධ කිරීම මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය පිහිටුවීමේ මූලික පරමාර්ථය විය. 1980 අංක 47 දරණ ජාතික පරිසර පනතෙහි විධිවිධාන ප්‍රකාරව 1981 දී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය පිහිටවන ලදී. 1996 සිට අන්තරායකර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය විධිමත් කර ඇත. අන්තරායකර ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් 2008 පෙබරවාරි 1 දින අංක 1543 /18 දරණ ගැසට් නිවේදනය මගින් සමහර විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය අන්තරායකර ගණයට ඇතුළත් කර ඇත. ඒ යටතේ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කිරීමේ බලය ද මධ්‍යම බලය ද මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙත පවරා දී ඇත .

ප්‍රතිපත්ති සහ රෙගුලාසි

- **ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රෝනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය**

2008 පත්‍රිකාවේ සදහන් පරිදි "හදිසි කළමනාකරණය" යනු කාලෝචිත ක්‍රියාවක් වන අතර එය කළමනාකරණ හා විදුලි උපකරණ ජීවන චක්‍රය පුරා තිරසාර වන අයුරින් ගෙන ඇති අතර පාසල් සම්මුතිය සහ වෙනත් ආශ්‍රිත සම්මුතීන් රට විසින් අනුගමනය කරනු ලබයි. අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය. ජාතික පරිසර (ආරක්ෂාව හා තත්ත්ව) රෙගුලාසි අංක 2008 අංක 1 ගැසට් නිවේදනය 1534/18 මගින් 2008.02.01 දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර පහත දැක්වෙන WEEE වර්ග බලපත්‍රයක් අවශ්‍ය උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය (උපලේඛනගත අපද්‍රව්‍ය; ගැසට් පත්‍රයේ නියමකර ඇති) ලෙස නියම කර ඇත මෙම රෙගුලාසිය ට අනුව උත්පාදක යන්ත්‍රය, එකතු කරන්නා, ගබඩා කරන්නා, ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කිරීම, ප්‍රතිසාධනය කිරීම සහ බැහැර කිරීම මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියෙන් උපලේඛනගත අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා බලපත්‍රයක් ලබා ගත යුතුය.

2008 දී ඉහත රෙගුලාසි ඇතුළුව අනෙකුත් සියලුම විද්‍යුත් හා විදුලි අපද්‍රව්‍ය සම්බන්ධව කටයුතු සඳහා මෙම මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මගින් බලපත්‍රයක් අවශ්‍ය විය. 2008 දී මෙම රෙගුලාසිය බලාත්මක වූ බැවින් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් අනෙකුත් සියලුම ඉලෙක්ට්‍රොනික හා විදුලි අපද්‍රව්‍ය ද ඇතුළුව ඉහත නියාමන සංශෝධනය කරමින් සිටී.

4.8 පරිසරයට වන බලපෑම අවම කිරීම සඳහා හොඳම භාවිතයන්

පරිසර හිතකාමී ප්‍රවේශයන් කිහිපයක් පහත සාකච්ඡා කෙරේ.

- **අවසාන පරිශීලකයා**

බොහෝ පුද්ගලික desktop පරිගණක භාවිතා නොකරන විට පවා ධාවනය වන අතර අතිවිශාල විදුලිය නාස්තියක් සිදු වේ. පරිශීලකයන් ඒවා අනවශ්‍ය ලෙස අත් නො හැරිය යුතු ය . පරිගණක මගින් තාපය ජනනය කරන අතර සිසිලනය අවශ්‍ය වන අතර එය මගින් සමාගමේ මුළු විදුලි පරිභෝජනය හා පිරිවැයට එකතු වෙයි. පුද්ගල පරිගණක සඳහා බලශක්ති පිරිවැය ඉතිරි කිරීම එතරම් පෙනෙන්නට නොතිබුනද සමාගමක පරිගණක සිය ගණනක් සඳහා සාමූහික ඉතිරිකිරීම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යයි. නිසි පරිසර හිතකාමී පියවරයන් අනුගමනය කරන්නේ නම් ව්‍යාපාරයකට විශාල මුදලක් ඉතිරි කරගත හැකි අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලාභාන්තිකය වැඩිවේ.

පහත දැක්වෙන පරිදි විශිෂ්ඨ පියවර කිහිපයක් අනුගමනය කිරීම පුද්ගල පරිගණක බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කළ හැකියි

- **බල කළමනාකරණ අංග සක්‍රීය කිරීම**

කාර්ය සාධනය කැප නොකර ක්‍රියා විරහිත වන විට ස්වයංක්‍රීයව බලශක්තිය ඉතිරි කිරීමෙ තත්ත්වයට විදුලිය ලබා ගැනීමට පරිගණක ක්‍රමලේඛනය කළ හැකිය. ඕනෑම ආයතනයක් හරහා පුද්ගල පරිගණක බහුලව භාවිතා වන හෙයින්, ඕනෑම ආයතනයක තොරතුරු තාක්ෂණ කාර්ය මණ්ඩලයට තම සංවිධානයේ පරිගණක බල පරිභෝජනය ඥාණාන්විතව කළමනාකරණය කිරීම ඉතා අපහසු වේ. මෙම අවස්ථාවේ දී ප්‍රායෝගික ප්‍රවේශයක් වන්නේ පුද්ගල පරිගණක සහ monitor මත ජාල මට්ටමේ පාලනයක් ලබා දෙන “surveyor” වැනි මෘදුකාංග භාවිතා කිරීමයි. මෘදුකාංගය පරිගණකය වසා දැමීම shutdown හෝ sleeping වීම වැනි අඩු බල පරිභොජන මාදිලියකට ස්ථානගත කරන පරිගණක යන්ත්‍ර අක්‍රියව පවතින විට උදාසීන තත්වයට වැටේ.

- තුනී සේවාදායක පරිගණකයක් භාවිතා කිරීම

සාමාන්‍ය desktop පරිගණකය බලයෙන් පහෙන් එකක ප්‍රමාණයක් thin client පරිගණක යෙදවීම පරිශීලකයන්ට තෝරාගත හැකිය.

- තිර ආරක්ෂණ භාවිතා කිරීම

ක්ෂුද්‍ර සකසනය සමඟ අඛණ්ඩව අන්තර් ක්‍රියා කරන චලනය වන රූප (සජීවීකරණය)

පෙන්වන තිර ආරක්ෂණ වලට වඩා හිස් තිර ආරක්ෂණ වැඩි බලයක් සංරක්ෂණය කරයි. බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කිරීම සඳහා අවසාන පරිශීලකයාට පහත සඳහන් උපදෙස් අනුගමනය කළ හැකිය .

- මුද්‍රණය

මුද්‍රණය ප්‍රවේශමෙන් කළ යුතු අතර අත්‍යවශ්‍යම පිටු පමණක් මුද්‍රණය කළ යුතුය. විදුලිය හැරුණු විට මෙය කඩදාසි විශාල ප්‍රමාණයක් ඉතිරි කරන අතර දැව හෙලීමද අඩු කරයි.

- නැවත පිරවීම

තීන්ත cartridge සහ laser toner නැවත පිරවීම ලාභදායී වන අතර ඒවා යළි පරිසරයට එකතු නොවේ. එබැවින් නැවත පිරවීම සිදුකළ යුතුය.

- ක්‍රියා විරහිත කිරීම

දෘඩාංග හා උපාංග භාවිතා නොකරන විට අක්‍රිය කළ යුතුයි.

නැවත භාවිතය

පරණ ඉවත ලන පරිගණක සහ මොනිටර ඉවත දැමිය යුතු නැත. මන්ද යත් ඒවා බැහැර ලෑමේ දී බරපතළ පාරිසරික ගැටලු ඇති කරයි . ඒ වෙනුවට ඒවා පරිසර හිතකාමී ආකාරයෙන් අලුත්වැඩියා කර නැවත භාවිතා කිරීම හෝ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ යුතුය. එසේ නොවුණහොත් මෙය පරිසරයට නිවැරදි කළ නොහැකි හානියක් සිදු කරනු ඇත. ඉලක්කය සපුරා ගැනීම සඳහා අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රම පිළිබඳව කෙටි දළ සටහනක් පහතින් දැක්වේ .

පරිශීලක අවශ්‍යතා සපුරාලන්නේ නම් පැරණි පරිගණකයක් දිගටම භාවිතා කළ යුතුය. එසේ නොමැති නම් එය අවශ්‍ය කෙනෙකුට ලබාදිය හැකිය. දෘඩාංග දිගු කාලයක් භාවිත කිරීමෙන් පරිගණක නිෂ්පාදනය හා බැහැර කිරීම හේතුවෙන් සිදුවන සමස්ත පාරිසරික බලපෑම විශාල වශයෙන් අඩු වනු ඇත.

අලුත්වැඩියා කිරීම

නව අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා පැරණි පරිගණකය සහ සේවා සැපයුම් නවීකරණය කළ හැකිය. පැරණි පරිගණකයක් සහ වෙනත් තොරතුරු තාක්ෂණ දුඩාංග ඒවායේ කොටස් නැවත සකස් කර ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙන් නැවත අලුත් කළ හැකිය. නව පරිගණකයක් මිලදී ගැනීම වෙනුවට නවීකරණය කරන ලද තොරතුරු තාක්ෂණ දෘඩාංග වෙළඳපොළෙන් මිලදී ගත හැකිය.

ප්‍රතිචක්‍රීකරණ

පරිගණකය නැවත භාවිතා කිරීමට නොහැකි වූ විට නවීකරණය කිරීමේ අපේක්ෂාවන් සලකා බැලීමෙන් පසුව ඒවා පරිසර හිතකාමී ආකාරයෙන් නිසි ලෙස බැහැර කළ යුතුය. පැරණි ඉලෙක්ට්‍රොනික පද්ධති ප්‍රතිශක්තිකරණය කළ යුත්තේ සංචරක ද්‍රව්‍ය ලබා ගෙන එය එකම ද්‍රව්‍යට නැවත සැකසීම හෝ නැවත භාවිතා කිරීම සඳහා නැවත මුල් ද්‍රව්‍ය බවට බිඳ දැමීමෙනි.

දත්ත මධ්‍යස්ථාන

අන්තර්ජාල හා වෙබ් යෙදුම් වල අකන්ඩ ජනප්‍රියතාවය දත්ත මධ්‍යස්ථාන වල වේගවත් වර්ධනයට හේතු වේ. ව්‍යාපාර වැඩි වැඩියෙන් සේවා සැපයුම් පරිගණක ස්ථාපනය කිරීම හෝ ඉලෙක්ට්‍රෝනික දත්ත වල දිනෙන් දින ඉහළ යන ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි ඔවුන්ගේ ධාරිතාව පුළුල් කරයි . දත්ත මධ්‍යස්ථානවල සේවා සැපයුම් පරිගණක සංඛ්‍යාව පසුගිය දශකය තුල මිලියන ගණනකින් වැඩි වී ඇති අතර සෑම සේවා සැපයුම් පරිගණකයක්ම පෙර මාදිලි වලට වඩා වැඩි විදුලියක් ලබා ගනී . 2005 සිට 2010 දක්වා කාලය තුළ තුළ ඒකාබද්ධ විදුලි භාවිතය දෙගුණයක් වූ අතර ඉන් වැඩි ප්‍රමාණයක් පැමිණියේ නව සේවා සැපයුම් විශාල සංඛ්‍යාවක් ස්ථාපනය කරන ව්‍යාපාරවලිනි. ලොවපුරා දිනෙන් දින ඉහළ යන බලශක්ති මිල ගණන් සමඟ දත්ත මධ්‍යස්ථානවල මෙහෙයුම් පිරිවැය අඛණ්ඩව ඉහළ යයි. පිරිවැයට අමතරව දත්ත මධ්‍යස්ථාන ක්‍රමයෙන් පුළුල් වී ඇති බොහෝ සමාගම් වලට විදුලි බලය ලබා ගැනීම තීරණාත්මක කාරණයක් බවට පත්වෙමින් තිබේ . සමාජ ,මූල්‍ය හා ප්‍රායෝගික බාධක මගින් දත්ත මධ්‍යස්ථාන විසින් කෙරෙන බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කිරීමට ව්‍යාපාර හා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව දෙපාර්තමේන්තුවලට බල කරයි . නව බලශක්ති කාර්යක්ෂම උපකරණ භාවිතා කිරීම, සිසිලන අවශ්‍යතා අවම කිරීම සඳහා වායු ගලන කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම, බලශක්ති කළමනාකරණ මෘදුකාංග සඳහා ආයෝජනය කිරීම සහ දත්ත මධ්‍යස්ථාන සඳහා පරිසර හිතකාමී සැලසුම් අනුගමනය කිරීම සහ දත්ත මධ්‍යස්ථානවල බලශක්ති පරිභෝජනය පාලනය කිරීම සඳහා නව පියවර ගැනීමෙන් දත්ත මධ්‍යස්ථාන කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කළ හැකිය.

දත්ත මධ්‍යස්ථාන හරිත කරනය කිරීම සඳහා පුළුල් පියවර තුනක් මත දක්වා ඇත.

බලශක්ති සංරක්ෂණය

තාක්ෂණ කර්මාන්තය බලශක්ති සංරක්ෂණය සඳහා නව ඵලදායි ක්‍රම සැලසුම් කිරීම සඳහා විශාල කාලයක් හා මුදල් ආයෝජනය කරයි IBM, Hewlett Packard spray cool වැනි සමාගම් දියර සිසිලනය, නැනෝ තරල සිසිලන පද්ධති සහ සේවා සැපයුමේ , රාක්කයේ පේලි සිසිලනය වැනි තාක්ෂණයන් මත ක්‍රියා කරයි. ඉහල ඝණත්ව සේවා සැපයුම් භාවිතා කිරීම, හයිඩ්‍රජන් ඉන්ධන කෝෂ, විකල්ප හරිත බලශක්ති ප්‍රභවයන් ලෙස භාවිතා කිරීම සහ සේවා සැපයුම් සමස්ථ බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කරණ සහ ජනනය වන තාපය අඩුකරන අථත්‍ය කරණ තාක්ෂණයන් භාවිතා කිරීම දත්ත මධ්‍යස්ථානයක් වඩාත් පරිසර හිතකාමී බවට පත් කිරීමේ වෙනත් ක්‍රම වේ.

පරිසර හිතකාමී නිර්මාණය

පරිසර හිතකාමී දත්ත මධ්‍යස්ථාන සැලසුම් කිරීම සහ ඉදිකිරීම සඳහා පරිසර හිතකාමී ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම. පාරිසරික සැලසුම් මගින් දත්ත මධ්‍යස්ථානය පවත්වාගෙන යාම සඳහා ස්වභාවික ආලෝකය මෙන්ම හරිත බලය ද මූලික වශයෙන් සූර්ය හෝ සුළං බල ශක්තියෙන් ජනනය කරන විදුලිය භාවිතා වේ.

පරිසර හිතකාමී මෝස්තර අනුගමනය කරන ව්‍යවසායන් ග්‍රහ බදු දිරිගැන්වීම් ලබා ගැනීම හරහා තරඟකාරී වගත හැකිය මන්ද වැඩි. මන්ද වැඩි වැඩියෙන් ගනුදෙනුකරුවන්ට පරිසර හිතකාමී සමාගම් සමග වැඩ කිරීමට අවශ්‍ය නිසාය.

අථත්‍යකරණය

අථත්‍යකරණය යනු දත්ත මධ්‍යස්ථාන බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කිරීමේ ප්‍රධාන උපාය මාර්ගයකි. අථත්‍යකරණයේ කරණයේ දී භෞතික සේවා සැපයුම් පරිගණකයක් බහු අතත්‍ය සේවා සැපයුම් පරිගණකයක් සඳහා සදහා සත්කාර සේවා සපයයි. අථත්‍යතකරණය මගින් දත්ත මධ්‍යස්ථානවලට ඔවුන්ගේ භෞතික සේවා සැපයුම් යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීමට හැකි වන්නේ වඩා බලවත් සේවා සැපයුම් කිහිපයක අථත්‍ය සේවා සැපයුම් සත්කාරකත්වය සැපයීම, වඩා හොඳ දෘඩාංග භාවිතයට අමතරව, අථත්‍යකරණය දත්ත මධ්‍යස්ථාන බිම අවකාශය අඩු කරයි. පරිගණක බලය වඩා හොඳින් භාවිතා කරයි. එහෙම එන්න දත්ත මධ්‍යස්ථානයේ බලශක්ති ඉල්ලුම බෙහෙවින් අඩු කරයි. දත්ත මධ්‍යස්ථානවල ව වල විශාල බලශක්ති පරිභෝජනය සීමා කිරීම සඳහා බොහෝ ව්‍යවසායන් අථත්‍යකරණය භාවිතා කරයි .

හරිත පරිගණක සැලසුම

හරිත පරිගණක සැලසුම මගින් නව තාක්ෂණය හා නව තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් භාවිතා කරමින් පරිගණක වල පාරසරික බලපෑම අවම කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ආර්ථික ශක්‍යතාව හා ක්‍රියාකාරීත්වය සමඟ පාරිසරික අනුකූලතාව සමතුලිත කරයි . හරිත නිර්මාණය වේගයෙන් අත්‍යවශ්‍ය පාර භාවිතයක් බවට පත්වෙමින් තිබේ . පරිගණක නිශ්පාදකයින් විදුලි බලය වඩාත් අඩුවෙන් පරිභෝජනය කරන හා පහසුවෙන් නැවත එක් රැස් කළ හැකි නිර් විෂ ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරමින් හරිත පරිගණක සෑදීමේ ක්‍රියාවලිය සාර්ථකව සිදු කරයි . මෙම නව පරිගණක ඉතා උසස් ලෙස වැඩි දියුණු කළ හැකි බැවින් ඒවායේ ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය දීර්ඝ වේ. ඇකක , ඩෙල් සහ අනෙකුත් පරිගණක නිශ්පාදකයින් ඔවුන්ගේ පරිගණක දිගුකාලීනව හරිත බවට පත් කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති පාරිසරික උපාය මාර්ග දැනටමත් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබේ .

තොරතුරු ආරක්ෂාව සහ පෞද්ගලිකත්වය

- **තොරතුරු ආරක්ෂාව යනු කුමක්ද ?.**

තොරතුරු ආරක්ෂාව යනු දත්ත ආරක්ෂා කරන යාන්ත්‍රණයන් ය. බොහෝ විට බොහෝ දෙනා තොරතුරු සුරක්ෂිතතාව තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිය තුළට ක්‍රියාත්මක කරන තාක්ෂණික පාලනයක් ලෙස සැලකේ . කෙසේවෙතත් යථාර්ථය නම් තොරතුරු සුරක්ෂිතතාව යනු තාක්ෂණික පාලනයට වඩා වැඩි යමක් වන අතර එහි සියලු ආකාර වලින් පවතින දත්ත ආරක්ෂා කිරීම ප්‍රගුණ කළ යුතු බවයි. නිදසුනක් ලෙස තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියක ගබඩා කර හෝ කඩදාසි හෝ වෙනත් භෞතික මාධ්‍යයක පැවතියේද පුද්ගල අනිෂ්ට පිටස්තර පුද්ගලයින් හෝ පුද්ගලයෙක් තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති මෙතන නීත්‍යානුකූල ප්‍රවේශයෙන් සහ සංවිධානය තුළ ඇති දත්ත සමග තර්ජනයක් සිදුකළත් සියලු ආකාරයේ තර්ජන වලින් දත්ත ආරක්ෂා කිරීමයි ඊට ඇතුළත් වේ. දත්ත ආරක්ෂා කිරීමේ භාවිතයට පහත දැක්වෙන පැහැදිලි තොරතුරු ආරක්ෂණ සංකල්ප තුනක් ඇතුළත් වේ.

රහස්‍යභාවය

රහස්‍ය භාවය යනු එහි සමස්ත ජීවන චක්‍රය පුරාම අනවසරයෙන් ප්‍රවේශ වීමෙන් (දත්ත නිර්මාණය කිරීමේ සිට දත්ත විනාශය දක්වා) සියලු ආකාර වලින් දත්ත ආරක්ෂා කිරීම යි. අනවසර ප්‍රවේශයට දත්ත ගබඩා කරන යටිතල සංවිධානයට අනුබද්ධ නොවන පුද්ගලයින්ගේ ප්‍රවේශ ඇතුළත් වේ. (උදාහරණ වශයෙන් අපරාධකරුවන් සහ හැකර්වරුන්). තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී ඔවුන්ගේ අධිකාරියේ විෂය පථය හිතාමතා ම ඉක්මවා යන සංවිධානයක් තුල සිටින පුද්ගලයින්ගේ ප්‍රවේශ වීම ද එයට ඇතුළත් වේ. (උදාහරණ

වශයෙන් වෘත්තීයමය වශයෙන් නිත්‍යානුකූල හේතුවක් නොමැති විට කීර්තිමත් පුද්ගලයින් හෝ වෙනත් ඉලක්කගත පුද්ගලයින්ගේ වාර්තා සොයන පුද්ගලයින්)

රහස්‍ය භාවය යනු සංවිධානයක් දත්ත උල්ලංඝනයකට මුහුණ දෙන බොහෝ විට ඇඟවුම් කරන තොරතුරු ආරක්ෂණ සංකල්පය යි.

අඛණ්ඩතාව

අඛණ්ඩතාව යනු තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියක් තුළ දත්ත (හෝ දත්ත හෝ නෛතික මාධ්‍යවල පටිගත කිරීම හෝ ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කිරීම) නිවැරදි බව සහතික කිරීමයි. මෙයින් අදහස් කරන්නේ තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති නිර්මාපකයන් සහ කළමනාකරුවන් විසින් පද්ධතිය තුළ පාලනයන් ක්‍රියාවට නංවන අතර පරිශීලකයින් දත්ත නිවැරදිව ඇතුලත් කර සැකසීම සහ ගැටුම් ගැටුම්කාරී දත්ත කොටස් හඳුනාගෙන විසඳා ඇති බවයි. අඛණ්ඩ තාවය සදහා අවශ්‍ය වන්නේ ඇතැම් දත්ත ගොනු වෙනස් කිරීමට, ගෙනයාමට හෝ මකා දැමීම සිදුකරනුයේ බලයලත් පරිශීලකයින් පමණක් වීමයි . දත්තවල අඛණ්ඩතාව ඇතිවිට , ඒවා නිවැරදි යැයි සලකනු ලබන අතර තීරණ ගැනීමේ දී ඒවා මත විශ්වාසය තැබිය හැකිය.

උපයෝජ්‍යතාව

උපයෝජ්‍යතාව යනු අවශ්‍ය විටෙක දත්ත ලබා ගත හැකි බවත් තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති විශ්වාසනීයව ක්‍රියාත්මක වන බවත් සහතික කිරීමයි. " අතිරික්ත " තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති සැලසුම් කිරීම (උදාහරණ වශයෙන් එක් සංචරකයක් අසමත් වීමෙන් සමස්ත පද්ධතියම අසාර්ථක නොවන පරිදි ස්ථාපනය කර ඇත) සහ ප්‍රහාරයන්ට ප්‍රතිරෝධී වීම වැනි ක්‍රම කිහිපයකින් දත්ත ලබා ගත හැකි බව පාර්ශවකරුවන්ට සහතික කළ හැකිය. පරිශීලකයින් නිතිපතා දත්ත උපස්ථ කිරීම කළ යුතු අතර එය සහතික කිරීම ද සිදු විය යුතුය. තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති සහ දත්ත වලට පොදු, හිතාමතා හා අනිෂ්ට තොරතුරු ආරක්ෂණ තර්ජන වලට පහත දෑ ඇතුළත් වේ .

- අනිෂ්ට මෘදුකාංග
- ඔත්තු මෘදුකාංග
- යතුරු ලොගර්ස්
- තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති සඳහා එළිමහන් ප්‍රවේශය
- පරිශීලක අක්තපත්‍ර සොරකම් කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති තතු බෑවුම් සහ ඉලක්කගත වංචා
- නීත්‍යානුකූල ප්‍රවේශයක් ඇති අයෙකු හිතාමතා අනිසි ලෙස භාවිතා කිරීම
- දත්ත ලබාගත නොහැකි වන පරිදි සේවා ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ ප්‍රහාර

හිතාමතා හා ද්වේශසහගත තර්ජනයන්ට අමතරව තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති සහ ඒවායේ අඩංගු දත්ත කළමනාකරණය කරන අය, ස්වභාවික විපත් විදුලිය ඇනහිටීම් සහ නැති වූ හෝ අස්ථානගත වූ තොරතුරු තාක්ෂණ සම්පත් වැනි අනපේක්ෂිත හෝ අහම්බෙන් සිදුවීම්වලින් ඔවුන්ව ආරක්ෂා කළ යුතුය (උදාහරණ වශයෙන් නැති වූ ජංගම ගබඩා ඒකක වල සංවේදී දත්ත රඳවා තැබීම) ට ගත් දත්ත අහම්බෙන් මකා දැමීම මං මෙන් සංවේදී දත්ත පොදු මුහුණුවරක් ඇති සම්පත කට උදාහරණ වෙබ් පිටුවකට පළකිරීම හෝ වැරදි පුද්ගලයාට යැවීම උදාහරණ වශයෙන් විද්‍යුත් තැපෑල හරහා නීත්‍යානුකූල පරිශීලකයන්ගේ නොදැනුවත් ක්‍රියාවන්ගෙන් දත්ත සහ අදාල පද්ධතිය ආරක්ෂා කළ යුතුයි .

පුද්ගලිකත්වය යනු කුමක්ද ?

තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති වල දත්ත එක්රැස් කිරීමේ හා ගබඩා කිරීමේ පහසුව වැඩි වීමද එම දත්ත වල පෞද්ගලිකත්වය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම ට හේතු වී තිබේ. පෞද්ගලිකත්වය යනු පුද්ගලයන්ට සහ සමාජයට අදාළ වන සංකල්ප පැහැදිලි කිරීමට භාවිතා කරන සරල යෙදුමකි. පුද්ගලයින් සඳහා පෞද්ගලිකත්වය යනු පුද්ගලයෙකුට ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දත්ත පාලනය කිරීමට ඇති අයිතිය සහ එම දත්ත එක්රැස් කරන භාවිතා කරන හා බෙදා ගන්නා ආකාරයෙන් නියම කිරීමට ඇති අයිතියයි.

4.10 තොරතුරු තාක්ෂණ හා තොරතුරු පද්ධති සම්බන්ධ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති රෙගුලාසි පිළිබඳ මූලික අවබෝධය

පරිගණක තාක්ෂණය සහ අන්තර්ජාලය ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන අතර විනෝදාස්වාදය, ව්‍යාපාර, අධ්‍යාපනය වැනි සෑම ක්ෂේත්‍රයකම මෙම තාක්ෂණය අපට නව අවස්ථා රාශියක් ලබා දී ඇත. අද වන විට පරිගණක හා විදුලි සංදේශ තාක්ෂණය ජීවිතය සෑම අංශයක්ම පාහේ ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර එය වඩාත් ලාභදායී සහ පරිශීලක මිතුරු වී ඇත. ඊට අමතරව එය අද දවසේ අපගේ ජීවිතයේ ඉතා ප්‍රයෝජනවත් මෙවලමක් බවට පත්වී ඇත. වර්තමාන පරිසරය තුළ බොහෝ ව්‍යාපාර සහ රජයේ ක්‍රියාවලීන් පරිගණකය නොමැතිව විශේෂයෙන් වෙබ් පාදක ව්‍යාපාර නොමැතිව පැවතිය නොහැකි තත්ත්වයට පත්වී ඇත. තවද මෙය අපරාධකරුවන් විසින් විවිධ අපරාධ කිරීම සඳහා පරිගණක සහ අදාල තාක්ෂණය භාවිතා කරන තත්ත්වයකට මඟ පාදයි. මෙම පරිගණක අපරාධ වඩාත් විවිධාකාර හා භයානක වී ඇත. වැනි තත්ත්වයන් නිසා පරිගණක පද්ධති වල ආරක්ෂාව සහ පරිගණක අනිසි භාවිතය වැලැක්වීම වර්තමාන තොරතුරු සමාජයේ කේන්ද්‍රීය ප්‍රශ්න බවට පත් වී ඇත. එම නිසා නීති සම්පාදනය කිරීමෙන් මෙවැනි පරිගණක අපරාධ වළක්වා ගැනීමේ අභියෝගයක් තිබේ. පසුගිය දශකය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ තුරු තාක්ෂණය හා අන්තර්ජාල භාවිතය පුලුල් වී ඇති අතර පරිගණක සාක්ෂරතාවයෙන් හෙබි පුරවැසියන්ගේ සංඛ්‍යාව දෙගුණ වී ඇත. මෙම වේගවත් වර්ධනයත් සමඟ පරිගණක අපරාධ වැඩි වීමේ ගැටළුවට ශ්‍රී ලංකාව ද මුහුණ දී තිබේ. මෙම ගැටළුව මගහරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව මෑතක දී අදාළ නීති යාවත්කාලීන කර තිබේ.

- **2003 අංක 36 දරන බුද්ධිමය දේපල පනත**

2003 අංක 36 දරන බුද්ධිමය දේපල පනත 1979 දී සම්මත කරගන්නා ලද බුද්ධිමය දේපල පනත වෙනුවට ආදේශ කර ඇත. ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ පේටන්ට් බලපත්‍ර, වෙලද ලකුණු, වෙළඳ නාම වැනි බුද්ධිමය දේපළ ආරක්ෂා කිරීමයි. මම නීතිය යටතේ ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලය NIPO පිහිටුවන ලදී. එම දේපළ පරිපාලනය කරාන එකම අධිකාරිය භෂජධ ය.

2003 අංක 27 දරන තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ පනත

ශ්‍රී ලංකාවේ තොරතුරු හා සංනිවේදන තාක්ෂණය සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය (ICTA) 2003 ජූලි මාසයේදී මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලද අතර 2003 අංක 27 දරන තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ පනත ට අනුව ICTA යනු එවකට පැවති CINTEC Council for Information Technology හි නීත්‍යානුකූල අනුප්‍රාප්තිකයා වූ අතර එය තොරතුරු හා සන්නිවේදන අංශයේ ඉහළම ස්ථානය බවට පත්විය. මේ වන විට ක්‍රියාත්මක වන්නේ ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයේ විෂය පථය තුළ ය.

2003 අංක 27 දරන තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ පනත යටතේ වේ හා පෞද්ගලික අංශයේ උපායමාර්ග හා වැඩසටහන් සම්පාදනය කිරීමට හා ක්‍රියාත්මක කිරීමට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ අධිකාරියට බලය ලබාදී ඇති අතර ඒ අනුව තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය පිළිබඳව වැඩසටහන් හා උපාය මාර්ග සකස් කර ඇත.

2002 - 2005 කාලය තුළ සකස් කරන ලද ඊ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මගින් ද තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ ලාභාංශ ශ්‍රී ලංකා සමාජයේ සියලුම කොටස් වෙත ගෙනයාම සහ ජාතියේ සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනය තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන යාම අරමුණු කර ගන්නා ලදී. මෙම බහු පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ අරමුදල් සම්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් අවශ්‍ය යටිතල පහසු රාජ්‍ය සේවා ස්ථාපිත කිරීමට ඊ රාජ්‍ය සේවා ස්ථාපිත කිරීමට රජය පාර්ශවකරුවන් සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන පරිසරයක් නිර්මාණය වෙමින් පවතී.

2005 අංක 28 දරන ගෙවීම් නිශ්කාශන හා නිරවුල් කරන පද්ධති පනත

2005 අංක 28 දරණ ගෙවීම් හා නිරවුල් කිරීමේ පද්ධති පනත මගින් ගෙවීම්, නිෂ්කාශන හා පියවීම් පද්ධති නියාමනය කිරීම, මහ බැංකුවේ පොත් වල සුරැකුම්පත් තැන්පත් කිරීම, මුදල් සේවා සපයන්නන් නියාමනය කිරීම, විද්‍යුත් චෙක්පත් ඉදිරිපත් කිරීම හා ඒ හා සම්බන්ධ පහසුකම් සැපයීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

පනතේ අරමුණු

- ගෙවීම් නිෂ්කාශන සහ නිරවුල් කරන පද්ධති නියාමනය, අධීක්ෂණය
- මහ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යනු ලබන සුරකුම්පත් ගිණුම්වලට සුරැකුම්පත් තැන්පත් කිරීම සඳහා ආරක්ෂාව සැපයීම
- මුදල් සේවා සපයන්නන් නියාමනය සහ අධීක්ෂණය
- විද්‍යුත් චෙක්පත් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම

2006 අංක 19 දරන විද්‍යුත් ගනුදෙනු පනත

රජයේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම සහ ඊ රාජ්‍ය සේවා පිහිටුවීම සඳහා වඩාත් ගැලපෙන නීතිය වන්නේ 2006 අංක 19 දරන විද්‍යුත් ගනුදෙනු පනතයි. මෙම පනතේ විධිවිධාන 2007 ඔක්තෝම්බර් පලවන දින සිට ක්‍රියාත්මක විය. (2007 සැප්තැම්බර් 27 දින අති විශේෂ ගැසට් අංක 1516/25 බලන්න)

2006 අංක 19 දරන ඉලෙක්ට්‍රොනික ගනුදෙනු පනත පදනම් වී ඇත්තේ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ නීතිය පිළිබඳ කොමිසම මගින් ඉලෙක්ට්‍රොනික වාණිජ්‍යය පිළිබඳව ආදර්ශ නීතිය 1996 සහ කෝණික අත්සන් පිළිබඳ ආදර්ශ නීතිය 2001 විසින් පිහිටුවන ලද ප්‍රමිතීන් මතය. පනතේ අරමුණු පහත පරිදි වේ.

- දෛනික බාධක ඉවත්කර නෛතික නිශ්චිත භාවයන් ඇති කර ගනිමින් දේශීය හා ජාත්‍යන්තර විද්‍යුත් වාණිජය පහසුකම් සැකසීම
- විශ්වාසනීය ඉලෙක්ට්‍රොනික වාණිජ්‍ය භාවිතා කිරීමට දිරිමත් කිරීම්
- රජය සමඟ ලිපිලේඛන විද්‍යුත් ලිපි ගොනුගත කිරීම පහසු කිරීම සහ විශ්වාසදායක විද්‍යුත් සන්නිවේදනය මගින් රාජ්‍ය සේවාවන් කාර්යක්ෂමව සැපයීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- දත්ත පණිවිඩ සහ විද්‍යුත් සන්නිවේදන යන්හි සත්‍යතාව, අඛණ්ඩතාව, විශ්වාසනීයත්වය, පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය ප්‍රවර්ධනය කිරීම. විද්‍යුත් සන්නිවේදනය නිසි නිවේදන මාධ්‍යයක් ලෙස නිල වශයෙන් සහ නීත්‍යානුකූලව පිළිගැනීමට මෙය සහතික වී තිබේ.

2006 අංක 30 දරණ ගෙවීම් උපකරණ වංචා පනත

2006 අංක 30 දරණ ගෙවීම් උපකරණ වංචා පනත මගින් අනවසර වීම් උපකරණ සන්තකයේ තබා ගැනීම හෝ භාවිතා කිරීමට, ඒ හා සම්බන්ධ නිවැරදි නිර්මාණය කිරීම, ආදිය වැළැක්වීමටත් නීත්‍යානුකූලව නිකුත් කරන සහ එවැනි ගෙවීම් උපකරණ භාවිතා කරන පුද්ගලයින් ආරක්ෂා කිරීමටත් උපකාරී වේ. වැරදිකරුවන් විමර්ශනය කිරීම, නඩු පැවරීම සහ දඬුවම් කිරීම සඳහා නිධාන සැලසීම මෙම පනත මගින් ලබාදී ඇති ප්‍රතිපාදනයයි.

2007 අංක 24 දරන පරිගණක අපරාධ පනත

2007 අංක 24 දරන පරිගණක අපරාධ පනතින් පදනම වනුයේ පරිගණකයක් පරිගණක වැඩසටහනක් දත්ත හෝ තොරතුරු වෙත මේ අනුකූල නොවන අන්දමින් ප්‍රවේශවීම අපරාධයක් ලෙස හඳුනා ගැනීම යි. එසේම පරිගණකයක් වෙත ප්‍රවේශ වීමට වරදකරුට අධිකාරී බලයක් තිබුණේ ද යන්න නොසලකමින් නීතියානුකූල නොවන අයුරින් පරිගනක භාවිතය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා වූ විධිවිධානයක් ද හි ඇතුළත් වේ.

අධිකාරී බලයක් නොමැති අනවසරයෙන් දත්ත වෙනස් කිරීම හෝ මකා දැමීම මෙම පනතට අනුව වරදක් වන අතර අධිකාරී බලයක් සහිත පුද්ගලයකුට ප්‍රවේශය අත්කර ගැනීම වැළැක්වීම පිණිස පරිගණකයේ වැඩසටහන් සකස් කිරීම ද වරදකි. පරිගණක වයිරස් සහ තාර්කික බෝම්බ මගින් නිශ්චිත කාර්යයන් වෙනස් කිරීම සඳහා ඒක ඇතුලත් කිරීම මගින් පරිගණකයට හානි හෝ අලාභ කිරීම තොරතුරු අනවසරයෙන් පිටපත් කිරීම, පරිගණක සේවා අධිකාරී බලයක් නොමැතිව භාවිතා කිරීම සහ එක් පරිගණකයක සිට තවත් පරිගණකයකට පරිගණකයකට පරිගණක වැඩසටහන් දත්ත හෝ තොරතුරු සම්ප්‍රේෂණය කිරීමේ දී ඒවා අත්කර ගැනීම ද මෙම පනත යටතේ අපරාධ වේ.

මෙම පනත මගින් අපරාධ විමර්ශනය කිරීම සඳහා නව තන්ත්‍රයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. පරිගණක අපරාධ පිළිබඳ විමර්ශනය සඳහා පොලීසියට සහාය වීම සඳහා ප්‍රවීණයන්ගේ මණ්ඩලයක් පත්කිරීම සඳහා පනතේ විධිවිධාන සලසා ඇත.

- **2016 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ පනත**

තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ පනත මගින් තොරතුරු ලබාගැනීමේ අයිතිය සහතික කරන අතර ඉතුරු ලබාගැනීමේ අයිතියට බලපෑමක් ඇති කරමින් රාජ්‍ය බලධාරීන් තුල විනිවිදභාවය සහ වගවීම පිළිබඳ සංස්කෘතියක් පෝෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතින අතර එමගින් සමාජයක් ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ. දූෂණයට එරෙහිව සටන් කිරීම, වගවීම සහ යහපාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට මහජන ජීවිතයට වඩාත් පූර්ණ ලෙස සහභාගී වීමට හැකිවනු ඇත.

- **2017 අංක 25 දරණ විද්‍යුත් ගනුදෙනු පනත**

2017 අංක 25 දරණ විද්‍යුත් ගනුදෙනු (සංශෝධන) පනත ශ්‍රී ලංකාවේ දත්ත පණිවිඩ, විද්‍යුත් ලේඛන, විද්‍යුත් වාර්තා සහ වෙනත් සන්නිවේදනයන් විද්‍යුත් ස්වරූපයෙන් හඳුනාගැනීම සහතික කිරීමේ අධිකාරියක් පත් කිරීම සහ සහතික කිරීමේ සේවා සපයන්නන් සඳහා බලපත්‍ර ලබා දීම සහ බලය පැවරීම සඳහා පහසුකම් සහ විධි විධිවිධාන සලසයි.

පනතේ අරමුණු

● කිසියම් අමාත්‍යාංශයක් දෙපාර්තමේන්තුවක් පළාත් සභාවක් පළාත් අමාත්‍යාංශයක් සහ දෙපාර්තමේන්තුවක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් හෝ රජය සතු ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයක් හෝ කාර්යාලයක් ආයතනයක් හෝ වෙනත් ලියවිල්ලක් විද්‍යුත් ලිපි ගොනු ගොනුගත කිරීම පහසු කිරීම. විශ්වාසනීය විද්‍යුත් සන්නිවේදනයක් මගින් රාජ්‍ය සේවය කාර්යක්ෂමව සැපයීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

● දත්ත පණිවිඩ විද්‍යුත් ලේඛන විද්‍යුත් වාර්තා හෝ වෙනස් වෙනස් සන්නිවේදනයන් වෙනත් සන්නිවේදන යන්හි සත්‍යතාව අවංක භාවය සහ විශ්වාසනීයත්වය පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ

● අනුමත කරන අවස්ථාවේදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මෙම පනතේ 23 වන වගන්තිය දක්වා ඇති සීමාවන්ට යටත්ව සම්මුතියේ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම.

4.11 සයිබර් ආරක්ෂාව

සයිබර් ආරක්ෂාව යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ දත්ත පරිගණක හෝ ජංගම උපාංග වලට එල්ල වන ප්‍රහාරයකින් ඇතිවන බාධාවන් වළක්වා ගැනීමට හෝ අඩු කිරීමට ගන්නා ආරක්ෂාවන් සඳහා වන නාමයයි. සයිබර් ආරක්ෂණ මගින් රහස්‍ය භාවය සහ පෞද්ගලිකත්වය ආරක්ෂා කිරීම පමණක් නොව, දත්ත ලබා ගැනීමේ හැකියාව සහ අඛණ්ඩතාවය ද අනාවරණය කරයි. අප කඩදාසි වාර්තා භාවිතා කරන විට, ෆැක්ස් යන්ත්‍ර භාවිතයෙන් තොරතුරු යවන විට සහ වාචිකව පවා ආරක්ෂක උල්ලංඝණයක් සිදුවිය හැකිය. කෙසේ වෙතත් සංඛ්‍යාංතන තොරතුරු සමග ආරක්ෂක උල්ලංඝනය කිරීම් වල ප්‍රතිවිපාක වඩාත් දරුණු විය හැක්කේ තොරතුරු වඩාත් පහසුවෙන් සහ පුළුල් ප්‍රේක්ෂක පිරිසකට බෙදා හැරිය හැකි බැවිනි. සයිබර් උල්ලංඝණය කිරීම් වල වියදම් ප්‍රතිසාධන කාලය සහ කීර්ති නාමයට හානි කිරීම වැනි කරුණු අනුව හානියේ ස්වභාවයේ බලවත් භාවය තීරණය වේ. සමහර සමීක්ෂණ වලින් හෙළි වූයේ 2018 දී ව්‍යාපාර වලින් 46% ක් සයිබර් උල්ලංඝණය කිරීමක් හෝ ප්‍රහාරයක් වර්තා කළ බව යි. ව්‍යාපාර සයිබර් ආරක්ෂාව සඳහා ඉහළ ප්‍රමුඛතාවක් ලබා දෙන්නේ ඒ නිසාය. එබැවින් ආරක්ෂක පියවර ක්‍රියාත්මක කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ සියලු කාර්ය මණ්ඩලය දැනුවත් විය යුතුය. පුද්ගලික භාවිතය සඳහා වන මූලික සයිබර් ආරක්ෂණ පිළිබඳව සහ ඔවුන්ගේ රැකවරණය සහ සහායට කළමනාකරණයෙන් සහ සම්බන්ධීකරණයෙන් සහභාගී වන පුද්ගලයින් දැනුවත් විය යුතුය.

සයිබර් ආරක්ෂාව වැඩි දියුණු කිරීම

සයිබර් ආරක්ෂාව නිරන්තරයෙන් වෙනස් වන ක්ෂේත්‍රයක් වන අතර සමහර විට එහි ව්‍යාකූල බවක් දක්නට තිබේ. කෙසේ වෙතත් තොරතුරු ආරක්ෂා කිරීමට සහ පරිශීලකයන්ගේ සහ සංවිධානයේ දත්ත ආරක්ෂා කිරීමට බොහෝ ඵලදායි හා සාපේක්ෂව සරල පියවර ගත හැකිය. සරල ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ ආරක්ෂිත හැසිරීම් වල යෙදීමෙන් මාර්ගගත තර්ජන අවම වේ.

මාර්ගගත ආරක්ෂාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වඩාත්ම වැදගත් පියවර වන්නේ

● **සහාය නොදක්වන මෘදුකාංග භාවිතා කිරීමෙන් ඉවත් වීම**

සැපයුම්කරු තවදුරටත් මෘදුකාංග යාවත්කාලීන නොකරන විට මෙය සිදුවේ. වින්ඩෝස් මෙහෙයුම් පද්ධති මෘදුකාංග දිගටම ක්‍රියාත්මක වුවද යාවත්කාලීන කිරීම් හෝ patch කිරීම් හරහා මාර්ගගත තර්ජනවලින් එය තවදුරටත් ආරක්ෂා නොවනු ඇත (මෘදුකාංග යාවත්කාලීන කිරීම බොහෝ බොහෝවිට ආරක්ෂාව වැඩි දියුණු කිරීම සම්බන්ධ වේ.) ආරක්ෂක දුර්වලතාවයක් සොයාගතහොත් මෘදුකාංගය සයිබර් ප්‍රහාරයකට ගොදුරු විය හැකිය. වැඩිදියුණු කළ වේගය සහ කාර්යක්ෂම කාර්යක්ෂම තාවය වැනි යාවත්කාලීන ආරක්ෂක පියවරයන් ගෙන් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම සඳහා පරිගණක පද්ධති සහ උපාංග

වල සහය දක්වන මෘදුකාංග පමණක් භාවිතා කළ යුතුය. සහාය නොදක්වන මුදුකාංගයක් භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය නම් ශක්තිමත් ෆයර්වෝලයක් සහ යාවත්කාලීන ප්රති-වයිරස සහ අනිෂ්ට මෘදුකාංගයක් තිබීමෙන් අවදානම නිසි ලෙස කළමනාකරණය කර ඇති බවට සහතික විය යුතුය.

සෑමවිටම නවතම මෘදුකාංග සහය යෙදුම් යාවත්කාලීන කිරීම් බාගතකර ස්ථාපනය කරන්න

මෘදුකාංග යාවත්කාලීනයන් නිර්මාණය කර ඇත්තේ මෘදුකාංග සහ යෙදුම් වල ඇති දුර්වලතා නිරාකරණය කිරීම සඳහා වන අතර එය හැකර් වරුන්ට උපාංගයට පහරදීමට පහර දීමට භාවිතා කළ හැකිය. හැකි ඉක්මනින් ඒවා ස්ථාපනය කිරීම උපාංග ආරක්ෂිතව තබා ගැනීමට උපකාරී වේ. යාවත්කාලීනයන් ඇති විට ඇති විට මෘදුකාංග යාවත්කාලීනයන් ස්වයන්ක්‍රීයව ස්තාපනය කිරීම සඳහා කෙනෙකුට desktop laptop සුහුරු දුරකථන සහ tablet පරිගණක ආදී ඕනෑම උපකරණයක් සකස් කළ හැකිය .

යාවත්කාලීන ප්‍රතිවෛරස මෘදුකාංග ධාවනය කරන්න

පරිගණක ටැබ්ලට් සහ සුහුරු ජංගම දුරකථන නිෂ්ට මෘදුකාංග (Malware) ලෙස හඳුන්වන කුඩා මෘදුකාංග වලින් පහසුවෙන් ආසාදනය විය හැකිය. පොදු වර්ග අතර තිරස් හෝ ඔත්තු මෘදුකාංග spyware සහ කප්පම් ransomware ඇතුලත් වේ. ආසාදන වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රතිවෛරස සහ / හෝ ප්‍රති අනිෂ්ට මෘදුකාංග වැනි අන්තර්ජාල ආරක්ෂණ මෘදුකාංග උපාංග වලට ස්ථාපනය කර වඩාත් හොඳ ආරක්ෂාවක් සඳහා එය යාවත්කාලීනව තබා ගත යුතුය.

- **ශක්තිමත් මුරපද භාවිතා කරන්න**

මුරපද මතක තබා ගැනීමට අපහසු විය යුතු අතර අනුමාන කිරීමට අපහසු විය යුතුය . මම තොරතුරු පහසුවෙන් අනුමාන කළ හැකි බැවින් දරුවාගේ නම සුරතලා ගේ නම හෝ ප්‍රියතම ක්‍රීඩා කණ්ඩායම වැනි වචන භාවිත නොකිරීම වඩාත් සුදුසුයි. ශක්තිමත් මුරපදයක් සෑදීමට අහඹු වචන, අංක සහ සංකේත භාවිතා කළ හැකිය. පුද්ගලික ගිණුම් බොහොමයකට පිවිසීමට සහ බැංකු තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශ වීමට ලිපිනය හෝ උපන්දිනය වැනි පෞද්ගලික තොරතුරු ලබා දීම සොයා ගැනීමට හැකර්වරුනට විද්‍යුත් තැපෑල භාවිතා කල හැකි අතර පරිශීලකයන් අනන්‍යතා සොරකම් හෝ වංචාවන්ට ගොදුරු විය හැකිය. වඩාත්ම වැදගත් ගිණුම් සඳහා ද්වි සාදන සත්‍යාපනය two factor authentication භාවිතා කරනු ලබයි මෙයින් අදහස් කරන්නේ මුරපදය ඇතුළත් කිරීමෙන් පසු දෙවන පියවරක් සම්බන්ධ කිරීමයි උදාහරණ වශයෙන් ඇඟිලි සලකුණු සැපයීම, ආරක්ෂක ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම හෝ පරිශීලකයාගේ ජංගම උපාංගයට ලබන ලද අද්විතීය කේතය ඇතුලත් කිරීම.

- **සැක සහිත ඊමේල් මගේම සහ නොදන්නා ඇමුණුම් හෝ සබැඳි වලට ප්‍රවේශ වීමෙන් වැළකීම**

විද්‍යුත් තැපෑල විශිෂ්ට සන්නිවේදන මෙවලමක් වන නමුත් අනවශ්‍ය හෝ අකමැති තොරතුරු ලබා දීමට නිතර භාවිතා වේ. වඩාත් යෝග්‍ය වන්නේ සැක සහිත ඊමේල් මැකීම සහ තොරතුරු සඳහා වංචනික ඉල්ලීම් හෝ වෛරස් වලට සබැඳි අඩංගු විය හැකි බැවින් ඒවා මකා දැමීමට පෙර මෙම ඊමේල් වල ඇති සබැඳි හෝ විවෘත ඇමුණුම් click නොකල යුතුය. එවැනි තතුබෑම් තතුබෑම් ඊමේල් වලට (අපරාධකරුවන් සාමාන්‍යයෙන් දහස් ගණනකට විද්‍යුත් තැපැල් යවන වංචාවකට) ප්‍රතිචාර නොදැක්වීම වඩාත් උචිත වේ. ඒවා දන්නවා සමාගමකින් හෝ පුද්ගලයකුගෙන් පැමිණි බවක් පෙනෙන්නට තිබෙනුයේ එසේ කිරීමෙන් ලිපින යවන්නාට සත්‍යය බව තහවුරු කළ හැකිය.

දත්ත උපස්ථ කිරීම

උපාංගය වෛරසයකින් ආසාදනය වී ඇත්නම් කෝ හැකර්වරුන් විසින් ප්‍රවේශ කරනු ලැබුවහොත් දත්ත වලට හානි සිදුවිය හැකිය. මකා දැමිය හැකිය, සොරකම් හෝ කප්පම් ලබා ගත හැකිය. මෙයින් අදහස් කරන්නේ පරිශීලකයන්ට වෙත ප්‍රවේශ විය නොහැකි බවයි. එබැවින් සමාගම් වලාකුළු මත පදනම් වූ ආරක්ෂිත බාහිර දෘඪ තැටියක හෝ ගබඩා පද්ධතියක් උපස්ථ කිරීම මගින් ඔවුන්ගේ වඩාත්ම වැදගත් දත්ත ආක්ෂා කළ යුතුය. එය නිතිපතා උපස්ථ පරික්ෂා කළ යුතු අතර සමාගම් රහස්‍ය දත්ත බාහිර ස්ථානයක තබා සුරැකීමට උදාහරණ වශයෙන් වළාකුළු සියලු දත්ත ආරක්ෂණ පියවර අනුගමනය කළ යුතුය.

සයිබර් දැනුවත් වීමට කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම

සංඛ්‍යාංකන ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමේ වාසි කාර්ය මණ්ඩලය දැන සිටින බව තහවුරු කළ යුතු අතර සයිබර් ආරක්ෂක තර්ජන සහ ඒවා සමඟ සමග කටයුතු කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව දැනුවත් වී සිටිය යුතුය. වේගවත් සංඛ්‍යාංකන සංවර්ධනය හා වෙනස්වීම් හේතුවෙන් වාර්ෂික පුහුණු සැලසුම් කෘතියට cyber ආරක්ෂාව එක් කිරීම සුදුසුයි.

දත්ත ආරක්ෂාව

ආරක්ෂණය යනු කුමක්ද?

පුද්ගලයන්ට ඔවුන්ගේ දත්ත කෙරෙහි දැඩි අයිතිවාසිකම් ඇති බව සහතික කිරීම සදහා ජාතික හා ගෝලීය වශයෙන් අත්‍යවශය පාලන රාමු සැපයීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර පුද්ගලික දත්ත සැකසීමේදී (පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශ යන දෙකෙහිම) දැඩි බැදීම් පනවනු ලබන අතර , මෙම බැදීම් සහ ආරක්ෂණ උල්ලංඝණයන් කරන අයට එරෙහිව ශක්තිමත් බලාත්මක කිරීමේ බලතල භාවිතා කළ හැකිය.

දත්ත ආරක්ෂණ ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද?

විශ්වීය වශයෙන් පිළිගත් දත්ත ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන් නොමැත, නමුත් කලාපීය හා ජාත්‍යන්තර ආයතන මගින් ජාත්‍යන්තරව එකග වූ කේත, භාවිතයන් , තීරණ නිර්දේශ සහ ප්‍රතිපත්ති උපකරණ ආදිය නිර්මාණය කර ඇත.

දත්ත ආරක්ෂණ පහත සදහන් දෑ සහතික කල යුතුය.

- පුද්ගලික දත්ත එක් රැස් කිරීම සදහා සීමාවන් තිබිය යුතු අතර එය නීත්‍යානුකූල හා සාධාරණ සහ විනිවිද භාවයකින් යුතුව සිදු කිරීමයි
- දත්ත හා තොරතුරු භාවිතා කල යුතු අරමුණු (අවසන් අවස්ථාවේ) එකතු කිරීමේ අවස්ථාවේ.